

## เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราเกิดในร่มธงของพระพุทธศาสนา เพราะมีศาสนา เราถึงได้มีการสละทานกัน เราสละทานกันมาเพราะอะไร เพราะพ่อแม่ปู่ย่าตายายของเราฝึกเราไว้ไง สอนเราไว้ เราถึงทำตามกันมา ถ้าพ่อแม่ปู่ย่าตายายเราไม่ได้สอนกันไว้ เราก็ต้องไปศึกษาใหม่ เราก็ไม่เข้าใจ เห็นไหม ประเพณีวัฒนธรรมส่งต่อมาจากปู่ย่าตายายมาถึงลูกหลาน ลูกหลานก็ต้องส่งต่อไปให้เด็กๆ ฝึกไว้ให้เป็นไง การสละทาน การสละออกการออกจากใจ มันเกิดจากเจตนา

เจตนาความคิด เจตนาความจงใจ เห็นไหม เราเจตนาจะไปทำคุณงามความดี อันนี้เป็นบุญกุศล เจตนาจะไปทำความชั่ว เจตนาเราเป่าหมายเราคาดหมายไว้ อันนั้นเป็นอกุศล สิ่งที่เป็นอกุศลเกิดขึ้นจากใจแล้วสิ่งนั้นเป็นความเศร้าหมอง สิ่งที่เป็นกุศล เห็นไหม เจตนาความมุ่งหมายทำคุณงามความดี เรามีเจตนาขึ้นมา นี้เราจะสละทาน พรุ่งนี้เราจะทำบุญกุศล มันคิดไว้ตั้งแต่วันนี้ เห็นไหม แล้วได้ทำได้ประกอบอาหารขึ้นมา ใจมันคิดแต่บุญกุศลจะได้ทำกุศลๆ มันเป็นบุญเกิดขึ้นมาจากใจ เกิดขึ้นมาจากใจ ใต้ร่มโพธิ์พระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนเรื่องของใจ

แต่เรื่องของใจเป็นความลึกลับ ถึงต้องมีทาน มีศีล มีภาวนาเพื่อจะให้เราฝึกฝนใจ เราฝึกฝน เห็นไหม เวลาเราสละทานขึ้นมา เราทำบุญกุศลเราสร้างบุญกุศลขึ้นไป มันเป็นการเสริมบารมีนะ เรามีบารมีเพราะเราเป็นผู้ให้ ผู้ให้เป็นผู้ที่ให้ความสุขเขา มันจะเกิดคุณงามความดีกับเราขึ้นมา ใจที่สะสมคุณงามความดีขึ้นมา เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา มันก็เริ่มอ่อน เห็นไหม เขาจะปั้น โองปั้นไห ดินนี้เขาต้องนวดก่อน ให้ดินนี้สมควรแก่การปั้น โองปั้นไห ใจของเรามันเคยนวด เคยฝึกฝนใจของเราไหม ใจของเรากระด้าง ใจของเราเป็นไปประสาเรานะ

จนในครั้งพุทธกาล ก็มีพระพุทธเจ้าไปบิณฑบาต บอกว่า “ให้พระโกลนาลี ให้พระหากินเองสิ พระก็เป็นคนเหมือนกัน ทำไมต้องมาขอเขากิน” องค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า เราก็ก็นอนอยู่ ใช้ปัญญาเป็นผลเป็นไถ ใช้สติเป็นเชือก ใช้ปัญญาใช้ความเห็นของตัวเองนี่ ผลไถ ไถชำระกิเลสออกไปจากหัวใจ พุคให้พราหมณ์ได้ยืน พราหมณ์มีความศรัทธามาก เพราะงานของคนไม่เหมือนกัน งานของผู้บริหาร เห็นไหม บริหารนี่สั่งนโยบายออกไป ผู้ที่เป็นเบื้องล่างทำหมุนตัวเป็นเกลียวเลยนะ เพราะใช้แรงงาน แรงงานของคนหน้าที่ของคนไม่เหมือนกัน

หัวใจก็เหมือนกัน เรื่องการสละทานการลสะออกไป มันเป็นความหยาบๆ แต่คนไม่ฝึกมันก็ทำไม่ได้ ถ้าคนไม่ฝึกฝน คนไม่ฝึกฝนเลย คนไม่มีความเจตนา ไม่เคยทำเลยมัน เป็นไม่ได้ แล้วจะไปเห็นใจได้อย่างไร ว่ากายกับใจมันเป็นส่วนอาศัยอยู่ด้วยกัน จับไปตรงไหนก็เป็นเราไปทั้งหมด เห็นไหม จับไปที่ขาก็เป็นเรา จับไปที่แขนก็เป็นเรา เพราะจิตนี้มันพุ่งช่าน มันแผ่ช่านรับผิชอบไปกันหมด มันรับผิชอบตัวเรานะ รับผิชอบร่างกายเราแล้วยังรับผิชอบไปข้างนอก เห็นไหม มันยึดสิ่งข้างนอก เกาะเกี่ยวกับสิ่งข้างนอก เกาะเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ยึดแล้วเวลายึดหมาย เห็นไหม เป็นสมุทัย เป็นต้นหาความทะยานอยาก มันจะเป็นของเราไม่เป็นของเรามันเป็นส่วนหนึ่ง ถ้าเรามีอำนาจาเราทำบุญกุศลของเราไว้ เราต้องได้ส่วนนั้น

เราประกอบคุณงามความดี คุณงามความดีต้องเป็นของเรา โอกาสของเรา ถ้าเราไม่มี เราไม่สร้างบุญกุศลไว้ ทำขนาดไหนมันก็เป็นว่าทุกข์ยากไปอย่างนั้น มันทุกข์ยากไป แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็สอนให้ทำความเพียรใจ ให้มีความเพียร ให้มีความวิริยะอุสาหะ คนเราจะสำเร็จการงานได้ด้วยความเพียรของเรา ด้วยความมุ่งหมายของเรา เราพยายามตั้งใจของเรา มันต้องสมประโยชน์กับเราสักวันหนึ่ง แต่มันก็อาศัยกรรมใจ

ถ้ากรรมนะคุณงามความดีที่เราสะสมมา มันจะเป็นโอกาสของเรา ถ้ากรรมเราสร้างบาปอกุศลขึ้นมาด้วยหนึ่ง เห็นไหม คนเราผิดพลาดไปจะต้องโดนแกล้งโดนทำลายไป คนที่ติดในคุณนะคนที่ไม่ได้ทำความผิดก็มี แต่เหตุการณ์หลักฐานมันเป็นแบบนั้น คนที่อยู่ในคุณนะเขามีกรรมของเขาเขาเป็นอย่างนั้น เขาโดนกลั่นแกล้งก็มี คนที่ทำความผิดแล้วที่ว่ากฎหมายตามไม่ทันก็มี ทำความผิดแล้วลอยนวลก็มี กรรมการกระทำมันมีมาแต่เบื้องหน้าเบื้องหลัง แล้วก็มีต่อไปข้างหน้า

การกระทำของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงได้บอกไว้ข้างไว้ว่า “สิ่งใดที่ทำแล้วเสียใจภายหลัง สิ่งนั้นไม่ดีเลย” แต่เราไม่มีสติ เราไม่มีการยับยั้งชั่งใจของเรา เรามีความต้องการของเรา ในความคิดของเราเราก็ทำอย่างนั้นออกไป อาหารของใจเป็นแบบนั้น

อาหารของกาย โยมให้ทานมาเป็นอาหารของกาย หล่อเลี้ยงธาตุขันธ์ไว้ให้พยายามประพฤติปฏิบัติ ให้เข้าใจเรื่องของใจ ถ้าเข้าใจเรื่องของใจ มันจะปล่อยวาง ปล่อยวางเรื่องเงาของมัน พวกเราตื่นเงากันหมดเลย ตื่นความคิด ความคิดนี้เป็นเงา เงาที่เกิดขึ้นกับใจไม่ใช่ใจเกิดดับเกิดดับ ถ้าความคิดนี้เป็นของเราละ เวลาเราทุกข์ยากขึ้นมาจะความคิดมันอยู่กับเราตลอดไป มันต้องทำให้เราทุกข์ยากจนเราจะทรงร่างกายธาตุขันธ์ของเราเอาไว้ไม่ได้หรือ แต่มันก็ดับไป เห็นไหม

สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา มันเป็นธรรมชาติของมันเกิดดับสภาวะแบบนั้น แต่เกิดดับแบบสิ่งที่มีชีวิต การเกิดดับแบบพืชผลต้นไม้ เห็นไหม ต้นไม้มันเกิดขึ้นมากกว่ามันจะเจริญงอกงามขึ้นมา ฤดูกาลหนึ่งก็ออกดอกออกผลหนหนึ่ง ปีละหนเหมือนกัน แต่ความคิดของเราเกิดดับตลอดเวลา วันหนึ่งร้อยหนพันหน ร้อยครั้งพันครั้งเกิดขึ้นมาตลอดเวลา แล้วควบคุมไม่ได้ พอควบคุมไม่ได้เงาของมันออกไป

ถ้ามีสติ เห็นไหม สติเริ่มจากว่าเป็นความปกติของใจ สติเห็นไหม มโนกรรมไง สติเราคิดว่าขอศีล ๕ มีแต่ปาณาติปาตาขอศีล ๕ แล้วเราไม่ทำตามนั้น เรามีศีล อันนั้นเป็นศีลหายบายๆ เห็นไหม ศีลของเราขอศีล ศีลอธิจิต จิตนี้เป็นความคิดเลยนะ เวลามันแยกออกมาคิดผุดออกไปเป็นมโนกรรมเกิดขึ้น ศีลควบคุมได้ขนาดนั้น เห็นไหม จิตมันจะเริ่มเป็นทรงตัวของมันขึ้นมา จะพอใจของมันขึ้นมา สิ่งของมันพอขึ้นมาจะเกิดสมาธิได้ง่าย สิ่งนี้เกิดสมาธิได้ง่ายขึ้นมา เราจะเห็นใจของเรา อ้อ ใจเป็นแบบนี้เอง ใจมีความสุขอย่างนี้เอง ใจมันปล่อยวางร่างกายออกมา แล้วมันเป็นอิสระของมันอย่างนี้เอง มันจะเห็นใจใจใจเป็นแบบนี้ ใจคือสัมมาสมาธิ เอกัคคตารมณ์จิตนี้เป็นหนึ่งเดียว ไม่ตื่นในเงา เงาที่ทำให้ความคิดมันจะปล่อยวางความคิดทั้งหมดเป็นอิสระของมันขึ้นมา ฝึกฝนอย่างนี้บ่อยครั้งเข้าๆ จนเราทำได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ไปเรียนอาหารคาวส มียู่แล้ว สมาธิในสมัยพุทธกาลมีอยู่แล้ว สมัยก่อนคนเราพยายามหาทางออกนะ จิตนี้พร้อมที่จะหาทางออก แต่ไม่มีปัญญาไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างบุญกุศลไว้มาก เป็นพระโพธิสัตว์ สร้างสมไว้มหาศาล เกิดได้องค์เดียว คนที่จะรื้อสัตว์ขันธ์ได้ เกิดได้ องค์เดียว หนึ่งเดียวเท่านั้น ในครั้งหนึ่งพระพุทธเจ้าเกิดไม่เกิดซ้อนกัน

แต่สาวกะสาวกนี้เกิดได้เป็นพันเป็นแสนชนได้หมด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชวนออกไป พวกเราเป็นสาวกะ แต่สาวกะไม่มีความสามารถจะรู้ได้เอง เห็นไหม มันถึงต้องเป็นการชวนขายเอง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชวนขายเอง พิจารณาสິงนี้เอง คั่นคว้าเอง คั่นคว้าด้วยปัญญาไง ปัญญาญาณอันนี้มันเข้าใจ เข้าใจก็เลาะๆ ออกได้ ถ้าไม่มีปัญญาอันนี้เลาะสิ่งนี้ออกไม่ได้ ถ้าเลาะสิ่งนี้ออกไม่ได้ มันก็เป็นหินทับหญ้าไว้ ถ้าหินทับหญ้าไว้ไม่สามารถชำระกิเลสได้

อาหารคาวสในลัทธิต่างๆ สมัยพุทธกาล ปฏิญาณตนว่าเป็นพระอรหันต์นะ นี้เข้าใจ เจ้าชายสิทธัตถะไปเรียนกับเขา จนเขาพยากรณ์ว่ามีความรู้เท่าเขา เท่าอาหารคาวส อุทกคาวส สั่งสอนได้แล้วให้อยู่กับเราเพื่อจะเป็นครูอาจารย์สั่งสอนเขาเกิด แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีความระลึกตัวตนอยู่ มันเป็นความทุกข์ เวลามันพุ่งชานขึ้นมามันก็มีความพุ่งชานของหัวใจ เวลามันเสื่อมออกไป ใจมันเสื่อมออกไปจากสมาธิ มันมีความทุกข์ของมันขึ้นมา มันรู้อยู่กับใจ คนเราต้องการความจริง ต้องการถอนกิเลสออกจากใจ ต้องการความจริงถึงซึ่งสัตว์กับตนเองไง รื้อคันลึงนี้ แยกแยะสิ่งนี้ อันนี้คือปัญญา ปัญญาอย่างนี้ไม่เกิดกับเรา

ปัญญาที่เราเรียนกันอยู่นี้มันเป็นสุดมยปัญญา จินตมยปัญญา เห็นไหม นักวิทยาศาสตร์จินตมยปัญญา วิทยาศาสตร์คิดค้นขนาดไหน เขาตรึกตลอดเวลา เขาคิดออกไป แต่คิดเรื่องของโลก เรื่องของโลกก็ยะ แต่ปัญญาคิดค้นในเรื่องของโลกุตระนี้มันไม่มี เพราะมันจะมีได้มันต้องจิตสงบก่อน ฟังซิ ความคิดของโลกเป็นความคิดของเงาเงา สิ่งที่เกิดกับใจ เห็นไหม ความคิดของขันธ ๕ มันเป็นเงาของใจ ความคิดอย่างนี้มันคิดออกไป แล้วมันปล่อยวางสิ่งนี้เข้ามา จิตมันสงบเข้ามา แล้วความคิดใหม่เกิดขึ้น เกิดขึ้นกับสัมมาสมาธิ อันนี้เป็นโลกุตระ อันนี้จะเป็นการรื้อถอนใจ รื้อถอนกิเลสได้ กิเลสมันอยู่ที่ใจ เห็นไหม

เวลาเราขัดข้องหมองใจ ไม่มีใครสามารถชำระล้างให้เราได้ เราไปหาครูบา อาจารย์เวลาทุกข์ยากนะ ปลอดภัยเราด้วยคำพูดเท่านั้นนะ เวลาทุกข์ยาก เห็นใหม่ เจ็บไข้ได้ป่วยเวลาไปหาหมอ หมอรักษาใคร หมอก็ต้องรักษาเรา เรานี้หัวใจของเรามัน จะทุกข์ยากตลอดไป ปัญญาอันนี้มันจะเกิดขึ้นมาจากมีความสงบของใจ ต้องมี สัมมาสมาธิถึงต้องมีทาน ศีล ภาวนา ศีล สมาธิ ปัญญาไป

ต้องมีศีลถึงจะมีสมาธิแล้วมีปัญหา ถ้าศีลไม่มี สัมมาสมาธินี้ควรแก่การงาน มิจฉา สมาธิก็ได้ สมาธิที่เกิดความสงบของใจขึ้นมา เห็นใหม่ เวลาทำความสงบของใจ แต่ก่อน เป็นมนต์ดำ สิ่งนี้ทำลายโลก ทำลายครอบครัว ทำลายต่างๆ ที่เขาเป็นสิ่งนี้เป็นไสยศาสตร์ นั้นเขาก็ใช้สมาธิเหมือนกัน แต่มันเป็นมิจฉา มันความเห็นของเขา มันไม่ใช่ความจริง ของเรา

แต่ของเราในศาสนาพุทธ เห็นใหม่ ร่มธงของพระพุทธศาสนา ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามีสมาธิมีศีลขึ้นมาควบคุมใจของเรา ไม่ปาณาติปตา ไม่ลักของเขา เห็นใหม่ แม้แต่ละ ทินนาไม่ลักของเขา แล้วหัวใจจะไปทำลายเขาได้อย่างไร หัวใจจะไปทำลายใครไม่ได้ เลย เพราะว่าศีลมันปกคิมันรักษาอยู่แล้ว แล้วเราฝึกฝนขึ้นมา พอเราเกิดสมาธิขึ้นมา สมาธินี้ก็เป็นที่ชอบ สมาธิชอบควรแก่การงาน ควรแก่การงานการยกขึ้นวิปัสสนา ไป

ถ้าวิปัสสนาได้นี้โลกุตระธรรม ปัญญาที่มันเกิดขึ้นมาในศาสนาพุทธ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีปัญหาอันนี้ ปัญญาอย่างเรา เห็นใหม่ จะจบการศึกษาเล่าเรียน ขนาดไหนสูงส่งขนาดไหน เป็นวิชาชีพ วิชาชีพที่เราค้นคว้าเป็นสัมมาอาชีพะเลี้ยงชีพ ชอบ แต่เลี้ยงชีพใจไม่เป็น เลี้ยงชีพชอบก็เอาแต่ความทุกข์มาสะสมใจ ขวนขวายขวนขวามา ขนาดไหนก็มีความทุกข์ร้อนในใจ ใจจะทุกข์ร้อนเศร้าหมองไปตลอดเวลา มีแต่ความ ว้าวุ่นในหัวใจ

ความคิดมากเรามีปัญญามาก แต่กิเลสพาใช้ กิเลสอยู่หลังความคิดเรา ความคิด ออกหน้าไปกิเลสอยู่หลังความคิดเรา เราสงบความคิดนั้นมา เราจะเห็นกิเลส เห็นใหม่ สงบความคิด สงบขันธเข้ามา สิ่งที่สงบขันธเข้ามาก็เป็นสัมมาสมาธิ แล้วปัญญามันจะเกิด ต้องใคร่ครวญให้เป็นนะ เป็นคือว่าเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม สติปัญฐาน ๔

ควรแก่การงาน กิเลสมันเกิดที่ใจ ใจเกาะเกี่ยวกับตรงนี้เป็นพื้นฐาน สิ่งที่มีพื้นฐานเป็นภ  
วาสวะถึงส่งออกไป ถ้าไม่มีพื้นฐานมันจะเอาอะไรออกไปข้างนอก เห็นไหม เพราะ  
พื้นฐานอันนี้มันเลยส่งออกไปข้างนอก ปัญญาเข้ามาทำลายตรงนี้ ชำระตรงนี้ออกไปจน  
หมดสิ้น กิเลสอยู่ที่ใจ แล้วชำระกิเลสที่ใจได้สมควรปรารถนา

ในร่มธงของพุทธศาสนา เราเกิดในร่มธงของพระพุทธศาสนานะ  
พระพุทธศาสนาสอนให้เรา มีทาน มีศีล มีภาวนา เราอยู่ในขั้นทานเราก็ทำทานไป ทำทาน  
ไปจนกว่าเราจะเคยชิน สิ่งที่ทำบ่อยครั้งเข้าเคยชิน จิตมันเป็นไปโดยธรรมชาติ องค์กร  
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางอุบายไว้ให้เราก้าวเดิน พระเจ้าขึ้นมามากออกบิณฑบาต  
จนราวาสเห็นไหมตื่นเช้าขึ้นมาหุงหาอาหารตักบาตรให้พระ ให้พระดำรงชีวิตด้วย  
สัมมาอาชีวะด้วยปลีแข้ง เราตักบาตรขึ้นไปให้พระได้เป็นนักรบออกประพฤติปฏิบัติ  
เพื่อจะเอาธรรมคุณงามความจริงมาสอนเรา

พระเจ้าพิมพิสาร องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกแสวงหาธรรม ถ้าเจอ  
ธรรมแล้วกลับมาสอนด้วย องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนพระเจ้าพิมพิสารจน  
เป็นพระโสดาบัน

นี่ก็เหมือนกัน เราหวังจะฟังพระ ให้พระประพฤติปฏิบัติเพื่อจะเอาธรรมมาสอน  
เรา เราพยายามตักบาตร เห็นไหม ศาสนาพระพุทธเจ้าฝากไว้ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก  
อุบาสิกา เป็นบริษัท ๔ เจ้าของศาสนา เราให้ทานไปก็เพื่อดำรงว่าจะได้ฟังธรรม ได้ฟัง  
ธรรมจากพระที่ประพฤติปฏิบัติแล้วได้ธรรมมาสั่งสอนเรามั่นก็ยกกันขึ้น

บริษัท ๔ เจริญ ศาสนาเจริญๆ ตรงนี้ไง ฝากศาสนาเอาไว้กับเรา ถ้าเราไม่สนใจ เรา  
ก็เกิดในร่มธงพระพุทธศาสนา แต่ไม่สนใจในศาสนา เราก็ได้ชื่อว่าเราเป็นชาวพุทธเฉยๆ  
แต่ไม่ใช่พุทธเนื้อหาสาระ พุทธเนื้อหาสาระเราต้องชวนขาย เราต้องหาใจของเราให้เจอ  
รักษาใจของเราให้เจอ แล้วจะจบสิ้นกระบวนการของความทุกข์ทั้งหมด เอวัง